

Становище

от доц. Иринка Атанасова Христова, д.о.з

Русенски университет „Ангел Кънчев“ ФОЗЗГ, катедра „Здравни грижи“

Член на Научно жури съгласно Заповед № Р-109-119 от 15.02.2023 г. на Ректора на Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна

Относно: Дисертационен труд на тема: „Оптимизиране на здравните грижи при онкологично болни, чрез оценка на дистреса“.

Област на виеше образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.4. Обществено здраве и научна специалност „Управление на здравните грижи“.

Автор: Мартина Стоянова Иванова, докторант в редовна форма на обучение, Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна, Факултет „Обществено здравеопазване“

Научен ръководител: доц. Станислава Павлова Пенева, д.м

Научен консултант: доц. д-р Николай Владимиров Цонев, д.м.

Данни за процедурата: Със заповед на Ректора на МУ-Варна № Р-109-58 от 01.02.2019 г. Мартина Иванова е зачислена като докторант в редовна форма на обучение в докторска програма „Управление на здравните грижи“. На основание Заповед на Ректора на МУ-Варна № Р-109-119 от 15.02.2023 г. е отчислена с право на защита.

Професионална биография и кариерно развитие

През 2013 г. Мартина Стоянова Иванова е завършила Медицински университет „Проф. Д-р Параскев Стоянов“ – Варна, ОКС Бакалавър, специалност Медицинска сестра. През 2002 г. придобива ОКС Магистър по специалност Управление на здравните грижи в същият университет. Професионалната ѝ дейност започва като медицинска сестра в Неврохирургична клиника към МБАЛ „Св. Анна“ АД - Варна, където работи от 2013 г. до 2014 г. От 2014 г. до момента работи в Клиника по медицинска онкология към УМБАЛ „Св. Марина“ ЕАД – Варна, като от 2015 г. изпълнява длъжността на старша медицинска сестра.

От 2016 г. до момента ръководи клинична практика на специалностите Медицинска сестра и Акушерка към Медицински университет „Проф. Д-р Параскев Стоянов“ – Варна, а от 2019 г. и практически упражнения по дисциплините „Сестрински грижи при болни със соматични заболявания“, „Сестрински грижи при болни с онкологични заболявания“ и „Палиативни сестрински грижи“

Член е на Българска асоциация на професионалистите по здравни грижи.

Характеристика на дисертационното изследване

Актуалност на дисертационният труд

Доказано онкологичните заболявания са тежко изпитание както за пациентите и техните близките, така и за системата на здравеопазването. Усилията на световната медицинска наука за намиране на ефикасни средства за лечение на онкологично болните датират от дълго време, продължават и днес за да се намерят по-ефективни и по-достъпни методи за лечение. Оценката на дистреса при онкологично болните и оптимизирането на здравните грижи е изключително актуална тема в медицинската наука. Онкологичните заболявания са сериозен проблем, който засяга милиони хора по света, и те често изпитват значителен дистрес, свързан със заболяването и лечението му. Осъществено научно-приложно изследване може да има реален принос за подобряването на качеството на живот и подобряване на резултатите от лечението на онкологично болните пациенти. Дисертационният труд се фокусира върху важен и актуален аспект от лечението на онкологично болните.

Структура и характеристика на дисертационният труд

Общият обем на дисертационният труд е от 186 страници, структуриран в пет глави със съответните изводи след всяка глава. Включва 66 фигури, 8 таблици и 6 бр. приложения. Библиографията се състои от 226 източника, от които 54 на кирилица, 172 на латиница, 45% от които са издадени след 2010 г.

В **първа глава**, с обем от 36 страници, се разглежда дистреса при пациенти, диагностицирани с онкологични заболявания, и влиянието му върху здравето и емоционалното състояние на пациентите и техните близки. Оценката на нивото на дистреса е важна за ранното идентифициране на рисковите групи и подобряване на медицинското лечение. Медицинските сестри имат съществена роля в оценката за дистрес и трябва да предприемат необходимите мерки, в отговор на резултатите от скрининга, за да създадат подходящи условия за бъдещи действия при реализиране на плана за грижи. Ролята на медицинската сестра в оценката на дистреса при онкологични пациенти все още не е комплексно проучена в България.

Холистичният подход в областта на онкологичните здравни грижи означава цялостно разглеждане на пациента като личност, а не само като набор от симптоми и заболявания. Това включва оценка на физическото, психологическото, социалното и духовното здраве на пациента, както и на връзката между тези аспекти. Холистичният подход към онкологичните здравни грижи може да помогне за намаляване на стреса и тревожността на пациентите, както и за подобряване на тяхното качество на живот. Освен това, той може да допринесе за по-добри резултати от лечението и по-добра перспектива пред тези болни.

От структурата и съдържанието на представената информация в първа глава може да се заключи, че докторантката има задълбочени познания за тематиката на разглеждания проблем. Избрала е подходящи научни източници и умело ги е синтезирала и анализирала, за да подкрепи своите твърдения и да изложи

своята научна аргументация. Това доказва нейната компетентност в областта на изследваната тема и нейната способност да извлича значима информация от научната литература.

Във **втора глава** е представена методологията на научното изследване, включваща цел, задачи, работни хипотези, организация, време и място на експеримента, методи на проучването. Подробно е представен използваният инструментариум в проучването. Целта на дисертационното изследване е ясно формулирана. За изпълнението ѝ са представени 8 задачи, които отразяват прецизно научноизследователската работа на докторантката. Определен е обема на проучването – 374 пациента, 200 членове на семейства на пациенти и 23 медицински сестри, място и време на извършване. Подробно са описани характеристиките на признаците за наблюдение. Етапите на научноизследователската работа са представени в табличен вид и отразяват конкретните дейности и времевата рамка на изпълнението им. Използван е широк набор от социологически, педагогически и статистически методи, които позволяват да се осъществят стойностни измервания и заключения.

В **трета глава**, с обем от 35 стр., са представени резултатите и обсъждането от проведеното изследване. Изследването е насочено към оценката на нивата на дистрес при онкологично болните и техните близки, като за първи път в България са анализирани връзките между нивата на дистреса и оценката на ежедневието и общуването с близките, чрез използване на Дистрес термометър.

Изследването включва и оценка на нивата на дистрес при близките на онкологични пациенти. Подпомагайки близките на пациента в грижите за болния и оценявайки наличието на дистрес при близките, медицинските сестри биха могли да оказват грижи, да дават препоръки, да обучават и да консултират своите онкологични пациенти, чрез техните близки. В тази връзка схематичният модел, който е представен, демонстрира оценката на необходимостта от специфични грижи и взаимодействието между „медицинска сестра – пациент – близки на пациента“.

Изследвана и анализирана е връзката между различни аспекти от живота на пациентите – практически, семейни, емоционални, физически, духовни/религиозни, и тяхното ниво на дистрес. На базата на получените данни от проведеното наблюдение на поведенческите реакции на пациента в периода на хоспитализацията е представен *Профил на пациента* по време на хоспитализация, който може да помогне за по-добра оценка на състоянието на пациентите и подобряване на грижите за тях. Също така се подчертава важността на събирането на информацията от медицинската сестра за състоянието на пациентите и прилагането на индивидуален подход в сестринските грижи.

Проведените интервюта „лице в лице“ с онкологични медицинските сестри е ефективен начин за придобиване на информация от професионалисти в областта на здравните грижи. Интервюто обхваща съществени тематични области, които допринасят за по-добро разбиране на значимостта на

резултатите от анкетите, използването на дистрес термометъра и ефективността на инструментите за самооценка на дистреса при пациентите.

В **четвърта глава**, използвайки анализа на литературните източници и резултатите от проучването, са разработени практически подходи за подобряване на здравната грижа. Резултатите от проведеното проучване спомагат за предлагане на практически насоки за оптимизиране на сестринските грижи при пациенти с дистрес и възможностите за интегриране им в клиничната практика. Това включва разработване на Етапи за оценка на пациенти с дистрес, съчетани със схематичен модел за „Професионално сестринско поведение при пациент с онкологично заболяване“ и „Цикъл за оценка на дистрес при пациенти с онкологични заболявания“ основан на професионално сестринско поведение и „пътя на пациента“.

Петата глава представя изводите, препоръките и приносите на дисертационния труд, като изводите от извършеното научно изследване са ясно изложени и отговарят на поставените цели, задачи и научни хипотези. Препоръките, които са отправени в резултат на проведеното научно проучване с цел оптимизиране на здравните грижи за онкологично болни пациенти, са насочени към институциите в областта на образованието и здравеопазването в Р България.

Научни и научно-приложни приноси

Дисертационното изследване се отличава със своята оригиналност и значими принос към научната общност, представлява оригинално и иновативно изследване, което допринася за създаването на нови познания в сферата на онкологичните здравни грижи.

Приемам справката на приносите, отразяващи реални достижения така, като е систематизирана от авторката.

Авторефератът е в обем от 80 стр., съставен в съответствие с изискванията и отразява съдържанието на дисертационната работа. Онагледен е с таблици и фигури, които представят информацията по ясен и конкретен начин.

Във връзка с дисертационният труд са представени 3 научни публикации, които са свързани с темата на дисертационното изследване, публикувани в научни списания и сборници от научни конференции.

Лични впечатления

Не познавам лично Мартина Иванова. Въпреки това професионалната ѝ кариера като медицинска сестра, непрекъснатото обучение и усъвършенстване я утвърждават като преподавател с много добър потенциал и интереси към научноизследователска работа в областта на здравните грижи. Холистичният подход, който прилага докторантката в своето дисертационно проучване, ме впечатлява особено, като се имат предвид предизвикателствата при прилагането му в контекста на здравната грижа в България.

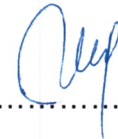
Заклучение

Дисертационният труд на Мартина Иванова се фокусира върху актуален проблем в областта на здравните грижи, а именно оптимизирането на предоставяните грижите за онкологично болни пациенти, чрез използване на Дистрес термометър. Целта на дисертационното изследване е успешно постигната и всички поставени задачи са изпълнени. Изводите са ясно формулирани, представени точно и изчерпателно. Достигнатите приноси имат значима научна и практическа стойност. Научните публикации, представени от автора, отговарят на всички изисквания.

Предоставените ми материали са достатъчни за покриване на критериите и изискванията на НАЦИД. Всичко това ми дава основание убедено да дам положителна оценка и считам, че дисертационният труд на Мартина Стоянова Иванова отговаря на всички изисквания за присъждане на научна и образователна степен "доктор".

05.04.2023 г.

Гр. Русе

.....
Доц. Иринка Христова, д.оз